

VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS
FAKULTA PRÁVA JANKA JESENSKÉHO

MEDZINÁRODNÁ
VEDECKO-PRAKTICKÁ KONFERENCIA

**PRIORITY
A STRATÉGIE
PRE ROZVOJ
PRÁVNEJ VEDY
VO SVETE VEDY**

28–29
októbra
2016

Sládkovičovo,
Slovenská republika

**Vysoká škola Danubius
Fakulta práva Janka Jesenského**

**PRIORITY A STRATÉGIE PRE ROZVOJ
PRÁVNEJ VEDY VO SVETE VEDY**

Medzinárodná vedecko-praktická konferencia

28 – 29 októbra 2016

**Vysoká škola Danubius
Fakulta práva Janka Jesenského**

**Sládkovičovo, Slovenská republika
2016**

Zborník príspevkov z medzinárodná vedecko-praktická konferencia
**Priority a stratégie pre rozvoj
právnej vedy vo svete vedy**

/28 – 29 októbra 2016/

Šéfredaktor: prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc.

Za odbornú a jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú autori.
Rukopis neprešiel jazykovou úpravou.

Vydal: Vysoká škola Danubius, Sládkovičovo, 2016

© Vysoká škola Danubius, Fakulta práva Janka Jesenského, 2016

OBSAH**HISTÓRIU A TEÓRIA ŠTÁTU A PRÁVA, FILOZOFIU PRÁVA**

Історичні аспекти розуміння співвідношення категорій
«неправомірна поведінка» та «правопорушення»

Полонка І. А.8

Гносеологічні засади регулювання відносин у сфері масової інформації в Україні

Примаков К. Ю.11

Юридичний критерій якості нормативно-правових актів

Рибікова Г. В.14

Утвердження та функціонування транспарентності в світі: європейський досвід

Романов М. Ю.17

Методологічне значення «лінгвістичного повороту»

для переосмислення природи правових запозичень

Сапарова А. О.21

Етапи становлення та розвитку правоохоронних органів в Україні

Юсупов В. А.24

ÚSTAVNÉ PRÁVO

Окремі аспекти принципу рівності між батьками і дітьми:
конституційно-правові аспекти

Журавльова Г. С.28

Пріоритетні напрями досліджень у сфері забезпечення прав людини
в умовах упровадження електронного урядування в Україні та світі

Кисленко Д. П., Радзівський Р. М.31

Правові аспекти забезпечення права людини на доступ до культурних цінностей

Мошко О. М.34

До проблеми визначення первинного суб'єкта реалізації судової влади

Цибуляк-Кустевич А. С.37

**OBČIANSKEHO PRÁVO A RIADENIA;
MEDZINÁRODNOM SÚKROMNOM PRÁVO**

Шляхи удосконалення правового регулювання соціального захисту сім'ї,
дитинства, материнства та батьківства в Україні

Бурлака О. С.40

Репродуктивні права людини як пріоритетний напрямок
дослідження у юриспруденції

Головащук А. П.43

Позови про захист невизначеного кола споживачів: проблемні питання процесуального застосування	
Даниляк А. В.	45
Право пацієнта на достовірну і повну інформацію про стан свого здоров'я	
Ісмаїлова У. Ш.	49
Про напрями досліджень у галузі сімейного права	
Красницька Л. В.	51
Щодо обов'язкових реквізитів електронного договору	
Кучаковська Н. О.	55
Дія спадкового договору в разі смерті набувача раніше за смерть відчужувача	
Миронюк С. А.	58
Стимули, винятки та обмеження у сфері охорони торговельних марок у мережі інтернет. Добросовісне та номінальне використання позначень як підстави захисту проти позову щодо порушення прав на торговельні марки	
Рассомахіна О. А.	61
Забезпечення єдності судової практики для запобігання судовим помилкам у цивільному судочинстві України	
Савчин Н. М.	66
Захист права власності в контексті реформування цивільного законодавства	
Скрипник В. Л.	69
Problem of comprehensive definition of the method list of civil protection at the legislative level	
Us M. V.	72
Питання щодо систематизації правочинів в цивільному праві	
Ясечко С. В.	74
 OVCHODNÉ PRÁVO A RIADENIA	
Процесуальна відповідальність у господарському процесі	
Григор'єва В. В.	78
Limitation of action for invalidation of bidding, auctions and competitive bidding	
Dolhopolova L. M.	82
Сутність комерційної таємниці в системі економічної безпеки підприємства	
Колеснікова М. В.	85
Праворозуміння оренди як виду підприємницької діяльності	
Можайкіна О. С.	88
Господарсько-правовий статус підприємства з іноземними інвестиціями	
Починок К. Б.	91

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄДНОСТІ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ СУДОВИМ ПОМИЛКАМ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Савчин Н. М.

*кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

Якість судочинства, а відтак й авторитет усієї судової системи України, визначається правильним та однаковим застосуванням судами законодавства. Забезпечення єдності судової практики, безумовно, потрібне, насамперед, тому, що воно є реалізацією принципу правової визначеності, який забезпечує прогнозованість судових рішень і стабільність правового регулювання. Завдяки забезпеченню єдності судової практики також реалізується конституційний принцип рівності всіх громадян перед законом і судом, і це не є новелою. Окрім цього, забезпечення єдності судової практики зумовлює також інші позитивні наслідки. Зокрема, це позначається на рівні завантаженості суддів, адже якщо в державі складається усталена судова практика, забезпечується її єдність, то особи, маючи намір звернутися з відповідною заявою до суду, можуть прогнозувати, яким буде судове рішення, тож певна кількість звернень до суду, а також випадків оскарження судових рішень, безумовно, зменшиться.

Вказану тематику досліджували в своїх працях такі вчені як В. Беляєвич, Л. Вільдхабер, К. Гусаров, Р. Кросс, С. Погребняк, Я. Романюк, М. Савенко, Є. Харитонов, С. Шевчук, І. Шицький та ін.

Професор Оксфордського університету Р. Кросс зазначає, що основний принцип, якого слід дотримуватися при здійсненні правосуддя, полягає в тому, що такі самі справи мають вирішуватися однаково [4, с. 25]. Це пов'язано, передусім, з тим, що однакове застосування судами законодавства є невід'ємною складовою принципу правової визначеності. Зазначений принцип має за мету забезпечити учасників правовідносин можливістю точно спрогнозувати результати своїх дій, бути впевненими в незмінності свого правового статусу, набутих прав й обов'язків. Він передбачає гарантування судового захисту, а також прогнозованість судових рішень, які не будуть змінюватися залежно від юрисдикції, регіону чи інших чинників. Отже, принцип правової визначеності передбачає стабільність правового регулювання та існуючих правовідносин [6, с. 38].

Як наголошував колишній голова Європейського суду з прав людини професор Л. Вільдхабер, вирішення аналогічних справ по-різному може призвести до порушення законних очікувань осіб, які звертаються за судовим захистом. На його думку, саме єдність судової практики найкращим чином відповідає

вимогам передбачуваності, принципу верховенства права та ефективному захисту прав людини [2, с. 9].

На нашу думку, під судовою практикою слід розуміти різновид юридичної практики, що полягає у правозастосовній, інтерпретаційній та правотворчій діяльності судів і втілюється у відповідних юридичних (судових) актах.

Головне призначення вищого судового органу держави полягає не лише у здійсненні правосуддя, а й у забезпеченні однакового тлумачення і застосування закону всіма судами. Його завдання – не тільки виправлення судових помилок, допущених у конкретних справах, а й, передусім, забезпечення єдності судової практики [6, с. 39].

Органом, що має забезпечити єдність судової практики в Україні, повинен бути і є Верховний Суд України (далі – ВСУ).

Загально визнано, що судова практика ВСУ має дуже важливе значення для всієї правової системи України і відіграє значну роль у системі джерел права України. Фахівці визначають, що принципові рішення ВСУ з конкретних справ є прецедентами тлумачення, усуненнями прогалин у праві й навіть судовими прецедентами. Слідування таким рішенням ВСУ іншими судами має забезпечити додержання принципу верховенства права та конституційний припис однакового розуміння і застосування закону. На думку суддів, головним завданням суду є справедливе вирішення суспільних конфліктів, забезпечення виваженого балансу між приватними та державними інтересами, маючи пріоритетом права людини. Тобто правосуддя можна розглядати як діяльність з утвердження загальнолюдської справедливості. Ключову роль у цьому процесі мають відігравати найвищі судові органи – верховні суди, які в більшості країн світу очолюють національні судові системи. Верховні суди мають особливий правовий статус, який обумовлюється тим, що вони не лише здійснюють правосуддя, а й покликані виконувати функцію забезпечення однакового застосування законодавства усіма судами. Верховним судам належить виняткова прерогатива у прийнятті остаточних судових рішень на національному рівні, виробленні правових позицій у суспільно важливих судових спорах, спрямуванні судової практики [5].

На думку К. В. Гусарова, механізм перегляду ВСУ рішень нижчестоящих судів обумовлюється необхідністю формування єдиної судової практики та єдиного розуміння змісту тієї чи іншої правової норми всіма ланками судової системи [3, с. 332].

Основним інструментом, який має ВСУ для виконання покладеного на нього завдання забезпечення єдності судової практики, є, насамперед, правове положення ст. 360⁷ ЦПК України, у якій закріплено, що висновок ВСУ щодо застосування норми права, викладений у його постанові, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить відповідну норму права. Висновок щодо застосування норм права, викладений у постанові ВСУ, має враховуватися іншими судами загальної юрисдикції при застосуванні таких норм права. Суд

має право відступити від правової позиції, викладеної у висновках ВСУ, з одночасним наведенням відповідних мотивів. Невиконання судових рішень тягне за собою відповідальність, установлену законом [7]. Ось так визначив законодавець.

Як правильно зазначає В. Е. Беляневич, судові рішення, яке суперечить правовій позиції ВСУ з питань застосування норми матеріального права – це судова помилка, тому таке рішення підлягає скасуванню з мотивів суперечності саме правовій позиції ВСУ [1, с. 15].

Отже, діяльність ВСУ має бути спрямована на вироблення обов'язкових для судів правових позицій і контролю за їх дотриманням не тільки процесуальними, а й організаційними засобами. Попередити судову помилку, створити правові умови для законного вирішення справи, спрямувати судову діяльність – це завдання найвищого судового органу. Уже в першій інстанції людина повинна ґрунтуватися на силі й авторитеті ВСУ через попереднє рішення про право, а діяльність суддів через цей механізм повинна забезпечувати правову стабільність [8, с. 4].

Судові рішення ВСУ, унаслідок обов'язковості їх висновків, мають бути взірцем для судів нижчого рівня. Вони мають бути бездоганними, оскільки в іншому разі це призведе до збільшення кількості судових помилок, водночас необхідно зменшити їх кількість або ж взагалі попередити їх допущення. Крім того, авторитет судових рішень ВСУ – це авторитет усієї судової системи.

Таким чином, пріоритетним завданням у сфері судочинства є необхідність забезпечення єдності судової практики. Однакове застосування закону дає можливість спрогнозувати особі, котра звертається до суду, якого рішення слід очікувати за результатами розгляду справи. Це дасть можливість уникнути безпідставних звернень до суду та зменшити надмірне навантаження на судову систему, що сприятиме зменшенню кількості допущених судових помилок.

Вагомою перевагою забезпечення єдності судової практики є й мінімізація ризиків корупційної складової. Така складова присутня в судовій системі України, як і в інших гілках влади. Водночас єдність судової практики якраз і є одним із тих інструментів, який мінімізуватиме ризики корупційної складової судової системи, а отже, і кількість допущених судових помилок. Якщо судова практика є усталеною, зрозумілою, однаковою, у несумлінного судді немає можливості для «маневру» в ухваленні якогось іншого рішення, ніж те, яке не суперечить усталеній судовій практиці.

Однакова судова практика позитивно позначається на рівні суспільної довіри до суду. А суспільна довіра якраз і є гарантією ефективності судової системи в будь-якій державі, зокрема й Україні. Суб'єкт права повинен мати довіру до правової системи країни, тобто тверде переконання, що норми права за однакових обставин будуть застосовуватися однаково, а питання суперечливості та неузгодженості правового тексту буде знято суддями у процесі розгляду справи, і це стане орієнтиром для судової влади на майбутнє.

Література:

1. Бе́ляневич В. Преце́дентність судової практики: десять років потому / В. Бе́ляневич // Юридична газета. – 2014. – № 13–14 (407–408). – 19 серп. – С. 15.
2. Вильдхабер Л. Преце́дент в Европейском суде по правам человека / Л. Вильдхабер // Государство и право. – 2001. – № 12. – С. 5–17.
3. Гусаров К. В. Інстанційний перегляд судових рішень у цивільному судочинстві : дис. ... доктора юрид. наук. : 12.00.03 / Гусаров Костянтин Володимирович. – Х., 2011. – 431 с.
4. Кросс Руперт. Преце́дент в английском праве / Кросс Руперт / под ред. Ф. М. Решетникова. – М. : Юрид. лит., 1985 – 239 с.
5. Роль судової практики в правовій системі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vaas.gov.ua/?action=news&id_news=1880.
6. Романюк Я. М. Єдність судової практики: теоретичні засади та вдосконалення законодавчого забезпечення / Я. М. Романюк, І. В. Бейцун // Вісник Верховного суду України. – 2012. – № 5 (141). – С. 37–42.
7. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
8. Шицький І. Б. До питання про судову реформу / І. Б. Шицький // Вісник центру суддівських студій. – 2006. – № 6. – С. 4.

ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Скрипник В. Л.

*кандидат юридичних наук, завідувач кафедри галузевих юридичних наук
Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Полтавська область, Україна*

З прийняттям у 2003 році Цивільного кодексу України завершився черговий етап реформування цивільного законодавства. В подальші роки зміни норм цивільного законодавства торкалися лише окремих питань.

Незважаючи на численні праці науковців-цивілістів, в яких досліджувались проблемні питання та прогалини у врегулюванні цивільних правовідносин, нормотворці не проявляли системного та комплексного підходу до вирішення цих проблем. Серед таких проблемних цивільно-правових інститутів у працях Т.В. Боднар, М.К. Галянтича, І.В. Венедіктової, І.О. Дзери, О.В. Дзери, Ю.О. Заїки, В.М. Коссака, Н.С. Кузнєцової, І.М. Кучеренко, В.В. Луця, Р.А. Майданика, Є.О. Мічуріна, З.В. Ромовської, І.В. Спасибо-Фатєєвої, І.А. Спасибо, Р.О. Стефанчука, Є.О. Харитонова, Я.М.Шевченко, Р.Б. Шишки,

Vysoká škola Danubius
Fakulta práva Janka Jesenského

Priority a stratégie pre rozvoj
právnej vedy vo svete vedy

28 – 29 októbra 2016

Zborník príspevkov z medzinárodná vedecko-praktická konferencia

Šéfredaktor: prof. JUDr. Stanislav Mráz, CSc.

Vydal: Vysoká škola Danubius, Sládkovičovo, 2016